

Alkotmánybíróság

1051 Budapest, Donáti utca 35-45.

a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 8 0 5 - 0 / 2020	
Érkezett: 2020 MÁJ 08.	
Példány: 1	Kézelőiroda:
Melléklet: 9 db	<i>lu</i>

KAPOSVÁRI TÖRVÉNYSZÉK POLGÁRI IRODA KAPOSVÁR	
2020-04-08	
Példány:	Mell.: db
Az ügyirat száma: H.70.065	2020

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

indítványozók (továbbiakban: indítványozók) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 26. § (1) és 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztjük elő.

I. Kérjük a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy elsődlegesen állapítsa meg a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény (régi Bjt.) 106.§ és a 2020. január 1. napját megelőzően hatályos 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) 172. (2) bekezdésének alaptörvényellenességét, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján zárja ki a jogszabályellenes intézkedés alkalmazását;

másodlagosan állapítsa meg a Kaposvári Törvényszék 2.Mf.20.960/2018/11. és a Kúria Mfv.II.10.164/2019/4. számon hozott ítélete alaptörvényellenességét, és azt az Abtv. 43. §-ának megfelelően semmisítse meg.

Az alkotmányjogi panasz anyagi jogi alapja Magyarország Alaptörvényének 26. cikk (1) bekezdése (bírói függetlenséghez való jog),

Magyarország Alaptörvényének XV. cikk (2) bekezdése (alapvető jogok megkülönböztetés nélküli biztosításához való jog), továbbá

Magyarország Alaptörvényének XXVIII. cikk (1) bekezdése (tisztességes eljáráshoz való jog, bíróhoz való jog) és a XXVIII. cikk (7) bekezdése (jogorvoslathoz való jog).

Kérelmünk indokolásaként az alábbiakat adjuk elő.

II. A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

1. A II. r. indítványozó kivételével az indítványozók bírói szolgálati jogviszonyban állnak, munkáltatójuk a [REDACTED] Törvényszék, amely bíróság az Mfv.II.10.164/2019/4. kúriai ítélettel lezárt peres eljárás alperese. A II. r. indítványozó bírói szolgálati jogviszonya a per folyamatban léte alatt szűnt meg.

Az indítványozók bírói szolgálati jogviszonyának releváns adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

	Beosztás helye	Titkári kinevezés időpontja	Bírói kinevezés időpontja	Besorolásnál figyelembe vett bírói szolgálati idő kezdő időpontja
[REDACTED]		2008. 05.01.	2014.05.15.	2014. 01. 01.
		1998. 04.15.	2001. 11. 01.	1998. 01.01.
		2000. 02.01.	2003.08.01.	2000. 01.01.
		2005. 09.01.	2009.10. 10.	2009. 01.01.
		2004.08.01.	2012.01.01.	2012. 01.01.
		2012.03.15.	2014.12.15.	2014. 01.01.

A [REDACTED] Törvényszéken 2016. június 15. előtt az volt a gyakorlat, hogy a munkáltató a bírósági titkári szolgálati időt egyáltalán nem ismerte el a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. tv. (régi Bjt.) 106. § (2) bekezdés, illetve 2012. január 1-től a bírák jogállásáról és a javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. tv. (Bjt.) 2020. január 1. napja előtt hatályos 172.§ (2) bekezdése alapján, és erre tekintettel határozta meg a korábban bírósági titkárként igazságügyi szolgálati jogviszonyban álló bírák esetében a szolgálati idő kezdő napját. [REDACTED] II. r. és [REDACTED] II. r. indítványozók 2015-ben soron kívüli előre sorolásban részesültek, mellyel eggyel magasabb fizetési fokozatba kerültek.

A munkáltató fenti gyakorlata megváltozott, amikor 2016. június 15-én [REDACTED] vonatkozásában a teljes titkári idejének beszámításával került sor a bírói szolgálati ideje megállapítására. Ezáltal magasabb fizetési fokozatba került, így illetménye nem állt arányban a régebb óta bíróként dolgozó, nagyobb szakmai tapasztalattal rendelkező indítványozó illetményével. A munkáltató megváltozott gyakorlata megfelelt az OBH Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály Bírósági Osztályának 2016. július 6-án kelt iratában rögzített

utasításával, mely szerint 2016 júliusától kezdődően – az egységes országos gyakorlat kialakítása érdekében – az első bírói kinevezés esetén a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 172. (2) bekezdése alapján a teljes titkári idő beszámításával kell rendelkezni a szolgálati idő kezdő időpontjának megállapításáról. Azóta további négy bírói kinevezésre került sor a [REDACTED] Törvényszék illetékességi területén. Minden esetben olyan személyek nyertek el bírói tisztséget, akik azt megelőzően bírósági titkárként dolgoztak, és valamennyiük esetében a teljes titkári idő beszámításra kerül a bírói szolgálati idő kezdőidőpontjának meghatározásánál.

Az indítványozók, miután tudomást szereztek az első, a korábbi gyakorlattól eltérő kinevezésről, és az OBH Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály Bírósági Osztályának 2016. július 6-án kelt iratában foglaltakról, a Bírói Egyesülethez fordultak kérelemmel az okozott jogsérelem orvoslása érdekében, és kérelmét egyidejűleg a munkáltató részére is megküldték. A 2017. január 4-én kelt és az indítványozókkal és pertársaival 2017. január 24. és 27. napja közötti időben közölt illetmény megállapítása tárgyában született munkáltatói intézkedéséből megállapítható, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlója a kérelemnek nem adott helyt. Erre a döntésre lehet következtetni az Országos Bírósági Hivatal Emberi Erőforrás Gazdálkodási Főosztály Bírósági Osztályának 2016. OBH XXIX.E.9/7. szám alatti tájékoztatásából is, amelyben foglaltak szerint a besorolási okiratok módosítására jogszabályi lehetőség nincs. Ezt megerősítette ismételten a [REDACTED] Törvényszék elnökének 2017. február 3. napján kelt 2017.El.XV.A.1/4. számú tájékoztatója.

A munkáltatói intézkedés – azaz a teljes bírósági titkári szolgálati idő beszámításával a szolgálati idő kezdő időpontjának újbóli megállapítása és ebből következően a fizetési fokozat és az illetmény módosítása – elmaradása azt eredményezi, hogy az indítványozók illetménye – egészen a Bjt. 172. § (2) bekezdésének 2020. január 1.napjával történt módosításáig – alacsonyabb, mint a teljes bírósági titkári szolgálati idő beszámítása esetén lenne, továbbá az indítványozók alacsonyabb fizetési fokozat és alapilletmény mellett teljesítenek szolgálatot, mint egy olyan 2016 júniusától kinevezett bíró, akinek bírósági titkári szolgálati ideje az indítványozók bírói és bírósági titkári szolgálati idejének együttes idejét eléri.

2. Az indítványozók felperesként, a 2017. február 17-én előterjesztett keresetlevél útján peres eljárást kezdeményeztek a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon a [REDACTED] Törvényszékkel, mint alperessel szemben.

A kereseti kérelem szerint az indítványozók kérték, hogy a bíróság a szolgálati idejük kezdő napját a teljes titkári idő beszámításával állapítsa meg, valamint – az illetmény megállapításáról rendelkező 2017. január 4-én kelt munkáltatói intézkedések jogellenességére is hivatkozva-, kötelezze az alperest

amennyiben 2016. június 15-étől kezdődően a teljes titkári idő beszámításának elmaradása miatt a keresettel érintett időszakra bérkülönbözöt állapítható meg, annak megfizetésére az alábbiak szerint:

az I. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 2008. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1. napjától 624.749, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2017. február 1. napjától az ítélelethozatalig terjedő időre havi 64.761 Ft illetmény megfizetésére;

a II. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 1998. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1.

napjától 161.584, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2017. február 1. napjától az ítélethozatalig terjedő időre havi 21.587, - Ft illetmény megfizetésére;

a III. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 2000. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1. napjától 161.584, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2017. február 1. napjától az ítélethozatalig terjedő időre havi 21.587, - Ft illetmény megfizetésére;

a IV. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 2005. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1. napjától 183.171, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2017. február 1. napjától az ítélethozatalig terjedő időre havi 43.174, - Ft illetmény megfizetésére;

az V. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 2004. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1. napjától 603.162, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2017. február 1. napjától az ítélethozatalig terjedő időre havi 43.174, - Ft illetmény megfizetésére;

a VI. r. indítványozó esetében állapítsa meg, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja 2012. január 01. napja és kötelezze az alperest 2016. június 1. napjától 279.994, - Ft elmaradt illetmény, valamint 2018. január 1. napjától az ítélethozatalig terjedő időre havi 43.174, - Ft illetmény megfizetésére.

Az indítványozók a keresetlevélben az igényük jogalapja körében **elsődlegesen** hivatkoztak az egyenlő bánásmód megsértésére. Ezen igény érvényesítésének jogcímeiként a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. tv. (Mt.) 12.§-át és az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. tv. (Ebkvt.) 8. §-át, a 9.§ -át és 21.§ f) pontját jelölték meg. (Keresetlevél 4-10. oldal)

Másodlagos, eshetőleges keresetként az indítványozók hivatkoztak a Bjt. 222.§ (1) bekezdése alapján alkalmazandó joggal való visszaélés tilalmára is, annak az Mt. 7. § (1)-(2) bekezdésében írt alapvető rendelkezéseire. (Keresetlevél 10-12. oldal)

Az indítványozók keresetlevelében állították továbbá a Bjt. 35.§ (4) bekezdésének, a Bjt. 169. § (1) bekezdésének és az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének – a bírói függetlenségre vonatkozó rendelkezésének – a megsértését is (Keresetlevél 11-12. oldal 8.).

Az indítványozók a perben tartott tárgyaláson hivatkoztak a Bírói Etikai Kódex 7. cikkének 2. rendelkezésére is.

3. A Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2.M.53/2018/3-I. számú ítéletével megállapította, hogy a besorolásnál figyelembe vehető bírói szolgálati idő kezdő időpontja az I. r. indítványozó vonatkozásában 2008. január 1. napja, a II. r. indítványozó vonatkozásában 1998. január 1., napja, a III. r. indítványozó vonatkozásában 2000. január 1. napja, a IV. r. indítványozó vonatkozásában 2005. január 1. napja, az V. r. indítványozó vonatkozásában 2004. január 1. napja, a VI. r. indítványozó vonatkozásában 2012. január 1. napja. A bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg illetménykülönbözet jogcímén az I. r. indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 624.749,- (Hatszázhuszonnégyezer-hétszáznegyvenkilenc) Ft elmaradt illetményt és 2017. február 1. napjától havi bruttó 64.761,- (Hatvannégyezerhétszázhatvanegy) Ft-ot, a II. r.

indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. március 15. napjáig terjedő időszakra bruttó 193.965,- (Egyszázkilencvenháromezer-kilencszázhatvanöt) Ft elmaradt illetményt, a III. r. indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 161.584,- (Egyszázhatvanegyezer-ötszáznyolcvannégy) Ft elmaradt illetményt, és 2017. február 1. napjától havi bruttó 21.587,- (Huszonegyezerötszáznyolcvanhét) Ft-ot, a IV. r. indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 183.171,- (Egyszáznyolcvanháromezer-egyszázhetvenegy) Ft elmaradt illetményt, és 2017. február 1. napjától havi bruttó 43.174,- (Negyvenháromezeregyszázhetvennégy) Ft-ot, az V. r. indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 603.162,- (Hatszázháromezer-egyszázhatvankettő) Ft elmaradt illetményt, és 2017. február 1. napjától havi bruttó 43.174,- (Negyvenháromezer-egyszázhetvennégy) Ft-ot, VI. r. indítványozó részére a 2016. június 1. napjától - 2017. január 31. napjáig terjedő időszakra bruttó 279.994,- (Kettőszázhetvenkilencezer-kilencszázkilencvennégy) Ft elmaradt illetményt, és 2018. január 1. napjától havi bruttó 43.174,- (Negyvenháromezeregyszázhetvennégy) Ft-ot.

A Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az elsőfokú ítéletben foglaltak szerint az egyenlő bánásmód követelményét a kereseti kérelmet megalapozó jogcímként ismerte el mind az Mt. 12. §-a alapján. (Elsőfokú ítélet 9.-10. oldal)

A közigazgatási és munkaügyi bíróság az elsőfokú ítélet indokolásában kifejtette, hogy az indítványozók vonatkozásában az egyenlő bánásmód követelménye megsértésre került, amikor a korábbi gyakorlattal szemben a bírósági titkári évek elismerésére került sor a 2016. júniusa után kinevezett bírák esetében, és ennek indokát nem adta a munkáltató. Ezzel ugyanis olyan helyzet állt elő, hogy a később kinevezett bírák alapilletménye adott esetben magasabb lesz, mint a korábban kinevezetteké. Hangsúlyozta azt is az elsőfokú bíróság, hogy nem tiltja semmi, hogy a szolgálati idő kezdete utóbb megváltoztatásra kerüljön, mely által az alperes 2017 januárjában az indítványozó és pertársai alapilletmény módosításakor a jogsérelmet orvosolhatta volna.

Az ítélet ellen az alperes fellebbezéssel élt, melyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a kereset teljes elutasítását kérte.

4. A Kaposvári Törvényszék a 2.Mf.20.960/2018/1. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

A másodfokú bíróság a jogerős ítélet indokolásában a korábban és az ítélelhozatalkor hatályos Bjt. vonatkozó rendelkezéseit értelmezve megállapította, hogy az alperesnek nem volt jogszabályi lehetősége, hogy a megváltozott gyakorlatra tekintettel az indítványozók szolgálati idejének kezdőidőpontját visszamenőleg, vagy a jövőre nézve módosítsa. Utalt arra is, hogy a munkáltató szabadon mérlegelhet a beszámításkor hozott döntéshozatal során, a Bjt. ugyanis mérlegelési szempontokat nem határoz meg. Továbbá jogszabályi felhatalmazás hiányában az OBH irat sem alap az utólagos módosításra, a belső körlevél ugyanis nem minősül jogszabálynak. Végül kiemelte ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság, hogy az OBH elnöke 2018 januárjában jogszabályváltoztatási javaslatot terjesztett elő a titkári idő kötelező beszámítása iránt, mely kiemelés relevanciáját az indítványozók a mai napig nem értik.

A másodfokú bíróság szintén nem találta megalapozottnak az egyenlő bánásmód megsértését az indítványozók vonatkozásában. Nem valószínűsítették ugyanis az Ebktv. 19. § (1) bekezdése alapján, hogy az Ebktv. 8. § o) és t) pontjai szerinti védett tulajdonságokkal rendelkeznek, így az Ebktv. 9.§-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetés sem valósult meg. Ugyancsak alaptalannak találta az indítványozóknak az Mt. 7.§-a szerinti joggal való visszaélésre való

hivatkozását, tekintettel arra, hogy nem merült fel adat arra, hogy az alperes visszaélésszerűen nem adott helyt az indítványozók újbóli besorolási kérelmének.

5. A másodfokú jogerős döntéssel szemben az indítványozók felülvizsgálati kérelemmel éltek. Az indítványozók vitatták a másodfokú bíróság azon megállapítását, hogy a törvény nem ad lehetőséget az indítványozók szolgálati idejének utólagos módosítására, illetve állította, hogy a bírói hivatás gyakorlása közben eltöltött bírósági titkári idő és hosszabb bírói gyakorlati idő kimeríti az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzetet. Az indítványozók az 1997. évi LXVII. törvény (régi Bjt.) 106.§ és az 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) 172. (2) bekezdése vonatkozásában hivatkoztak jogszabálysértésre, tekintettel arra, hogy az alperes ezen jogát nem rendeltetésszerűen gyakorolta.

6.A Kúria az Mfv.II.r.10.164/2019/4. számú ítéletével a Kaposvári Törvényszék 2.Mf.20.960/2018/211. számú ítéletét fenntartotta.

A Kúria az ítélet indokolásában megállapította, hogy a Bjt. a korábbi Bjt.-vel egyezően a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának utólagos korrigálását nem zárja ki, így arra a munkáltatói jogkört gyakorló törvényszéki elnöknek a jogviszony fennállásának teljes tartamában lehetősége lett volna. (A Kúria ítéletének [48] bekezdése)

Az ítélet szerint az indítványozók által megjelölt bíró hivatás gyakorlása körében eltöltött bírósági titkári idő, illetőleg a hosszabb bírói gyakorlati idő az Ebktv. 8. § t) pontja szerinti egyéb helyzet körébe nem tartozik, mivel a bírák nem tartoznak egy sérülékeny társadalmi csoporthoz.

A Kúria az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, illetve a joggal való visszaélés kérdését nem vizsgálta a jogszabályhely megjelölésének hiányában.

A jogszabályhely megjelölése ellenére nem vizsgálta, hogy a törvényszék elnökének mérlegelési gyakorlata megfelelt-e jelen esetben a rendeltetésszerű joggyakorlásnak, illetve a hivatkozott alaptörvényi rendelkezéseknek.

Az ítélet szerint az eljáró bíróságok érdemben vizsgálták az indítványozók keresetét, és döntöttek az egyenlő bánásmód követelménye, és a rendeltetésellenes joggyakorlás jogszabályi rendelkezéseinek megsértéséről is.

7. A Kúria Mfv.II.10.164/2019/4. számú ítélete ellen a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) rendelkezései szerint további jogorvoslati lehetőség nincs. A kúriai ítélettel zárult perben sem felülvizsgálati eljárás, sem perújítás nincs folyamatban.

8. A Kúria ítélete az indítványozók részére postai úton 2020. január 31-én került kézbesítésre személyesen. Erre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben került benyújtásra.

9. Az indítványozók személyes érintettségét igazolja, hogy az indítványozók a kúriai ítélettel lezárt ügyben felperesek voltak.

10. A jelen ügy tárgyát képező alkotmányossági kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel a tekintetben, hogy az indítványozók álláspontja szerint az 1997. évi LXVII. törvény (régi Bjt.) 106.§ és a 2020. január 1. napját megelőzően hatályos 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) 172. (2) bekezdésének szabályozása alaptörvény-ellenes, mivel a bírói szolgálati jogviszonyban álló indítványozók szolgálati ideje kért módosításának elmaradása sérti a bírói függetlenségnek az Alaptörvény 26. cikke (1) bekezdésében foglalt elvét. Az

indítványozók bírót státusánál fogva őket a bírói függetlenség megilleti. Amennyiben a munkáltató az illetmény megállapítása során sérti a bírói függetlenséget és a Kúria ítélete ezzel szemben nem biztosítja a jogvédelmet, az az ítélet alaptörvény-ellenességét is jelenti.

A fentiekén túlmenően a hivatkozott jogszabályi rendelkezés, illetve az azon alapuló kúriai ítélet az indítványozók álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését (alapvető jog megkülönböztetés nélküli biztosításához való jog) is sérti, tekintve, hogy az a jogsérelmet állító bírák – így az indítványozók – számára nem biztosítja a bírói szolgálati jogviszonyban a bírói függetlenséghez fűződő alapvető jogot megkülönböztetés nélkül.

Ezen túl az indítványozók különböző jogcímeken több kereseti kérelmet tartalmazó keresetet terjesztettek elő a rendes bíróság elé, amelyek közül kizárólag egy került érdemben jogerősen elbírálásra, a további kereseti kérelmek érdemi elbírálására pedig nem került sor, így az indítványozóktól megvonták a tisztességes eljáráshoz való jogot, a bírósághoz való jogot, illetve miután ezt a Kúria, mint legfelsőbb bírói fórum ítélete eredményezte, az indítványozó jogorvoslathoz való joga is sérült.

11. Az indítványozók az Abtv. 52. § (5) bekezdése értelmében kérik adataiknak zártan kezelését.

III.A.1. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében biztosított bírói függetlenséghez való jog sérelme

III.A.1.1. Az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése szerint a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alárendelve, ítélkezési tevékenységükben nem utasíthatóak. A bírakat tisztségükből csak sarkalatos törvényben meghatározott okból és eljárás keretében lehet elmozdítani. A bírák nem lehetnek tagjai pártnak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

III.A.1.2. Az Alkotmánybíróság a 4/2014. (I.30.) AB határozat [43] – [44] bekezdésében kifejtette: A bírói függetlenség az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciája... A bírói függetlenség nem alapjog, nem is a bíró kiváltsága, hanem a jogkeresők érdekét szolgálja. Ugyanakkor nemcsak igazságszolgáltatási vagy szervezési, igazgatási alapelv, hanem egyes elemeiben a bírói tisztséget viselő személy Alaptörvényben biztosított joga és kötelezettsége is. Azzal, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírák szakmai és személyi függetlenségét is garantálja, jogot biztosít a bírák mint a bírói szolgálatot ellátó természetes személyek részére a függetlenséghez.

Az Alkotmánybíróság ugyancsak a 4/2014. (I. 30.) AB határozatban megállapította azt is, hogy a bírói függetlenség a bírói tisztséget viselő személy vonatkozásában két síkon értelmezhető. Egyrészt szakmai függetlenséget, másrészt személyi függetlenséget jelent... A személyi függetlenség pedig azt a több összetevőből álló független közjogi státust jelenti, amely a bírót a szolgálati jogviszonyának fennállása során megilleti. Kiemelte, hogy a a Bjt 35. § (4) bekezdése olyan szabály, amely túlmutat a méltányos díjazáshoz való jogot megjelenítő olyan rendelkezéseken, amelyek az egyes munkavégzéssel járó jogviszonyok esetében a minimumszabályokat képezik. A bírói javadalmazás a Bjt. értelmében a méltányos díjazáson túl a függetlenséget is hivatott biztosítani. A megfelelő javadalmazás biztosítását, törvényi deklarációját a bírákra vonatkozó szigorú összeférhetetlenségi szabályok is indokolják. A bíró megfelelő minőségű, befolyásmentes ítélkező tevékenységében meghatározó jelentősége van az anyagi elismerésének. (4/2014. (I. 30.) AB határozat [46]-[51] bekezdés)

Az Alkotmánybíróság mindezek alapján azt állapította meg, hogy a bírakat megillető javadalmazás a bírói függetlenség részét, annak egyik elemét képezi. (4/2014. (I. 30.) AB határozat [53]-[49] bekezdés)

III.A.2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének indoka ezen rendelkezés kapcsán:

III.A.2.2. A munkáltatói jogkört gyakorló törvényszéki elnöknek a régi Bjt. 106. § illetve a 2020. január 1. napjáig hatályos Bjt. 172. § (2) bekezdése által biztosított mérlegelési lehetősége sérti a bírói függetlenség elvét. Az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett megállapítása szerint a befolyásmentes ítélkező tevékenységben meghatározó jelentősége van az anyagi elismerésnek. Az olyan gyakorlat, amely megteremti annak a lehetőségét, hogy a munkáltatói jogkör gyakorlójának aktuális jogértelmezése, törvényileg meg nem határozott és nem ellenőrizhető mérlegelési szempontjai vagy mindenféle szakmai mérlegelés nélkül meghozott személyes döntése alapján egyes bírák részesüljenek valamely – az illetmény meghatározását alapvetően befolyásoló – kedvezményben, míg más bíró, vagy bírók nem, ellentétes az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdésében foglaltakkal.

Ahogy a jelen ügyben megszületett bírósági ítéletek mutatják, az eljáró bírságok minden külön vizsgálat nélkül elfogadták a munkáltató azon állítását, hogy ez a mérlegelési jogkör körében hozott döntés volt, de nem követelték meg ennek okszerű igazolását.

III.A.2.3. A jogállamiság követelménye megköveteli, hogy a munkáltatók igazgatási jogkörben hozott döntései vonatkozásában a törvény alá rendeltség követelményének a megvalósulása ellenőrizhető legyen. Az AB több ügyben kifejtette, hogy a méltányosság ugyan széleskörű mérlegelést tesz lehetővé a címzett számára, de ez nem jelentheti azt, hogy annak vizsgálata, miszerint a mérlegelés a jogszabályi keretek között maradt-e, kontroll nélkül maradhat.

Megfelelően meghatározott, ellenőrizhető, illetve jogorvoslattal támadható szakmai szempontok meghatározása, és azoknak a döntés meghozatala előtti közlése nélkül a Bjt támadott rendelkezése a bírói függetlenség egyik elemét jelentő, és a bírák családi- és magánéletét alapjaiban befolyásoló javadalmazás körében megteremti a törvényszéki elnökök téves jogértelmezésének, megalapozatlan szakmai döntésének, de az elnöki önkénynek a lehetőségét is.

III.A.2.4. Mindezek alapján a bírói függetlenség sérthetlensége csak oly módon garantálható, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 1997. évi LXVII. törvény (régi Bjt.) 106.§ és a 2020. január 1. napját megelőzően hatályos 2011. évi CLXII. törvény (új Bjt.) 172. (2) bekezdésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 41. § (1) bekezdése alapján kizárja a jogszabályellenes intézkedés alkalmazását.

III.A.2.5. Kiemelnénk még, hogy a mérlegelési jogkörben hozott igazgatási döntés vonatkozásában a fentiek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog ((1) bekezdés) és a jogorvoslathoz való jog ((7) bekezdés) sérelme is megvalósul.

III.A.3.1. Az Abtv. 27. § -nak indoka ezen rendelkezés kapcsán:

III.A.3.2. A Kúria az Mfv.II.10.164/2019/4. számú ítélete [48] bekezdésében kifejezetten megállapította, hogy – a törvényszék jogerős ítéletével szemben - a bírói szolgálati idő kezdő

időpontjának utólagos korrigálását a jogszabály nem zárja ki, így arra a munkáltatói jogkört gyakorló törvényszék elnökének a jogviszony fennállásának teljes tartamában lehetősége lett volna.

III.A.3.3. A Kúria az ítélete indokolásában – habár az indítványozó az eljárás egésze során többször kifejtették azon álláspontjukat, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében biztosított bírói függetlenséget sérti a munkáltatói jogértelmezés és gyakorlat, és az alperes fennálló illetménymegállapítási gyakorlatával szemben az Alaptörvényben biztosított bírói függetlenséghez fűződő jog védelme csak a keresetnek helyt adó bírói döntés által biztosítható, a Kúria ezen kérdéssel érdemben nem foglalkozott.

III.A.3.4. A Bjt. 35.§ (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel hangsúlyozandó, hogy amennyiben a bírói szolgálati időbe nem kerül beszámításra a teljes bírósági titkári szolgálati idő, az indítványozók az adott időszakban hátrányt fognak szenvedni a 2016.június 15. napját követően kinevezett és korábban ugyanúgy bírósági titkári szolgálati jogviszonyban foglalkoztatott bírákhoz képest nem csak a javadalmazásban, de a szabadság, és a perrel érintett időszakban is a fizetési fokozatok alapján kiosztásra került jutalmak vonatkozásában is. Nincs azonban olyan méltányolható jogi indok – és ilyenre az alperes sem hivatkozott a munkaügyi perben – amely miatt a kevesebb bírói gyakorlattal rendelkező – és egyben fiatalabb életkorú – korábban ugyancsak bírósági titkári szolgálati jogviszonyban álló bírók számára biztosítani kellene, hogy az indítványozókkal azonos, vagy akár magasabb fizetési fokozatba kerüljenek besorolásra. Az alperes által követett munkáltatói gyakorlat mellett a bírói illetményrendszer alapjaiban meghatározó, sarkalatos törvényben rögzített fizetési fokozatok rendeltetésüket nem tölthetik be, a Bjt. 35.§ (4) bekezdésében foglalt elvek nem érvényesülhetnek, az indítványozó számára pedig a munkáltató által így megállapított javadalmazás a bírói függetlenség sérelmének veszélyét hordozza magában.

Mindezek alapján, egybevetve az ügy körülményeit az idézett alkotmánybírósági gyakorlattal és az alkotmányos alapvetésekkel, a Kúria ítélete sérti Alaptörvényben biztosított bírói függetlenséget.

III.B.1. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének (alapvető jogok megkülönböztetés nélküli biztosításához való jog) sérelme.

III/B.1.2. *Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerint Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.*

III.B.1.3. Az Alkotmánybíróság a 4/2014. (I.30.) AB határozat korábban már idézett [43] – [44] bekezdésében kifejtette: A bírói függetlenség az igazságszolgáltatás függetlenségének legfontosabb garanciája... A bírói függetlenség nem alapjog, nem is a bíró kiváltsága, hanem a jogkeresők érdekét szolgálja. Ugyanakkor nemcsak igazságszolgáltatási vagy szervezési, igazgatási alapelv, hanem egyes elemeiben a bírói tisztséget viselő személy Alaptörvényben biztosított joga és kötelezettsége is. Azzal, hogy az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése a bírák szakmai és személyi függetlenségét is garantálja, jogot biztosít a bírák mint a bírói szolgálatot ellátó természetes személyek részére a függetlenséghez.

III.B.1.4. A fenti határozatból kitűnően az Alkotmánybíróság értelmezésében a bírói függetlenség nem alapjog, de a bírói tisztséget viselő személy Alaptörvényben biztosított joga.

III.B.1.5. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény 28. cikke tehát a jogszabályok Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezésének kötelezettségét róják a bíróságokra. Az Alaptörvény valamely rendelkezésének sérelmét megvalósító jogértelmezés tehát sérti az Alaptörvény 28. cikkének rendelkezését is.

III.B.1.6. Az indítványozók álláspontja szerint az alapvető jogokat, így a bírói tisztséget betöltő személyek Alaptörvényben biztosított függetlenséghez való jogát is – annak minden aspektusával együtt – az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése alapján az Állam valamennyi szervének, köztük a bírák munkáltatójának, de az ítélezést végző bírácoknak is mindennemű megkülönböztetés nélkül kötelessége biztosítani intézkedéseik, ill. jogértelmező – ítélező – tevékenységük során. Ezen intézkedések és a bírói jogértelmezés sem nem sérthetik, sem nem veszélyeztethetik a bírói függetlenséget. A bírót megillető Alaptörvényben biztosított függetlenséghez való jog, így annak anyagi alapja, azaz a besorolás és az alapilletmény meghatározása egyéb helyzettől függően pld. életkortól, kinevezési időponttól történő önkényes, elfogadható indok nélküli biztosítása, illetve nem biztosítása megvalósítja az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét. Az ezzel szemben jogvédelmet nem nyújtó bírói jogértelmezés pedig egyúttal az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét is.

A 2016. június 15. napján hatályos Bjt. által kialakított illetményrendszer az elismert bírói szolgálati időtől függően fizetési fokozatokba rendeli sorolni a bírácokat. A rendszer célja, hogy – az azonos beosztású, de – magasabb bírói szolgálati idővel rendelkező bírácok részére, az ezen idővel arányban álló, magasabb illetményt biztosítson. Ezen szabályozásból kitűnően a jogalkotó – több okból is – a magasabb szolgálati időt, magasabb illetményre érdemesnek tekinti. Kiemelendő ugyanakkor, hogy a jogalkotó a szolgálati idő hosszától függő különbségtételt, és nem a kinevezési időponttól függő különbségtételt teszi lehetővé.

III.B.2.1. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésének indoka ezen rendelkezés kapcsán:

Mivel a régi Bjt. 106. § illetve a 2020. január 1. napjáig hatályos Bjt. 172. § (2) bekezdése lehetővé teszi olyan értelmezés és munkáltatói gyakorlat alkalmazását, mely sérti a bírói függetlenség elvének valamennyi bíróra megkülönböztetés nélkül való alkalmazását méltányolható alapjog-védelem, vagy jogos érdek biztosítása nélkül, így ezen szabályozás sértette az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, mely szükségessé teszi ezen jogszabályi rendelkezés alkalmazásának kizárását.

III.B.3.1. Az Abtv. 27 §-nak indoka ezen rendelkezés kapcsán:

III.B.3.2. A Kúria az Mfv.II.10.164/2019/4. számú ítéletében tévesen értelmezte és alkalmazta az Ebktv. közvetett hátrányos megkülönböztetést tiltó 9. §-át és az ehhez köthető európai jogi aktust, valamint az Európai Unió Bírósága által e körben kialakított gyakorlatot.

III.B.3.3. Tévedett a Kúria amikor az Ebktv.8.§-ában felsorolt védendő tulajdonsággal, tipikusan magasabb életkorral, vagy egyéb helyzetként meghatározott szakterületre koncentrálódó nagyobb szakmai tapasztalattal, továbbá az ezen koncentrációból és a tipikusan magasabb életkorból is fakadó kiszolgáltatottabb munkaerőpiaci helyzetet nem fogadta el olyan csoportképző tulajdonságként, amely az érintettet egy sérülékeny társadalmi csoporthoz kapcsolja. Az indítványozók véleménye szerint ez utóbbi körülmények olyannyira nyilvánvalóak, hogy már majdhogynem köztudomásúak is.

III.B.3.4. A perbeli munkáltatói mulasztás hatásában az adott munkáltatónál ténylegesen magasabb vagy azonos bírósági titkári szolgálati idővel rendelkező bírák egy részének – mégpedig a 2016. június 15. előtt kinevezettek – ezen idejét egészében nem ismeri el, míg a 2016. június 15-én vagy később kinevezettek ezen idejét pedig teljes egészében elismeri.

III.B.3.5. Az indítványozók álláspontja szerint az a bírói jogértelmezés helyes és alkotmányos, az felel meg az Alaptörvény XV. cikk. (2) bekezdésében írt követelménynek, mely a munkáltatót arra kényszeríti, hogy Magyarország azonos besorolási feltételeket teljesítő valamennyi bírása számára azonos módon biztosítsa függetlenségének anyagi alapját, tekintet nélkül kinevezésének időpontjára vagy szolgálatteljesítése földrajzi helyére. A kinevezés időpontja – eltérően például a bírói szolgálati idő hosszától – ebben jogszerű különbségtétel alapja sohasem lehet, mert annak észszerű, alkotmányos indoka nincs.

III. C. A kúriai ítélet alaptörvény-ellenességének további oka

III.C.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog ((1) bekezdés) és a jogorvoslathoz való jog ((7) bekezdés) sérelme.

III.C.1.1. *Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított független és pártatlan bíróság, tisztességes és nyilvános tárgyaláson ésszerű határidőn belül bírálja el.*

III.C.1.2. A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog értelmezésére vonatkozó alkotmánybírói gyakorlatot többek között a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat foglalja össze. E döntés indokolásának [19] bekezdése szerint „egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével, ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön. Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {.....} a tárgyalás igazságosságának biztosítása {.....}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {.....}, a törvény által létrehozott bíróság {.....} független és pártatlan eljárása, {.....}, illetve a perek ésszerű időn belül való befejezése {.....}.”

A tisztességes eljárás követelményei közül a törvényes bíróhoz való joggal, illetőleg a törvényes bírótól való elvonás tilalmával kapcsolatosan az Alkotmánybíróság a 36/2013. (XII.

5.) AB határozata indokolásának [32] bekezdésében kifejtette: „Az Alaptörvény XVIII. cikk [1] bekezdése és az Egyezmény 6. cikk 1. pontja értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el. A törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény magában foglalja a törvényes bíróhoz való jogot, valamint azt, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el.”

III.C.1.3. A 24/2018. (XII. 28.) AB határozat [18] bekezdésében foglaltak szerint a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog részét képező bírósághoz fordulás joga nem egyszerűen azt jelenti, hogy valaki kérelemmel fordulhat a bírósághoz, és ezzel megindíthatja a bírósági eljárást, ha valamely joga vagy kötelezettsége vitássá válik, hanem hogy a jogvitát a bíróság érdemben bírálja el, és arról érdemben végrehajtható határozatával végérvényesen döntsön. Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben a határozat indokolásában visszautalt az 59/1993. (XI. 29.) AB határozatra is, miszerint „A bírósághoz való fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói, és nem tárgyai, »elszenvedői« a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogaikat és kötelezettségeiket elbírálja (és ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [92]}

III.C.1.4. A 24/2018. (XII. 28.) AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette: A bírósághoz fordulás jogából következően a bíróságok a kereseti kérelem valamennyi elemének érdemi megvizsgálására (a kereseti kérelem kimerítésére) kötelesek, a kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége azt a követelményt támasztja a bírói döntéssel szemben, hogy a bíróságok érdemi vizsgálat eredményeként az ítélet rendelkező részében rendelkezzenek a kereset, illetőleg viszontkereset valamennyi eleméről. A régi Pp. a látszólagos keresethalmazat fogalmát kifejezetten nem nevesítette, azt a következetes bírói gyakorlat alakította ki. A kereseti kérelem kimerítésének kötelezettsége a látszólagos keresethalmazat esetében azt jelenti, hogy a bíróságnak csak egyetlen kereseti kérelem tárgyában kell a rendelkező részben határoznia. Amennyiben a bíróság az elsődleges kereseti kérelemnek helyt ad, a másodlagos kereseti kérelemről semmilyen formában nem kell határoznia. Amennyiben azonban az elsődleges kereseti kérelmet a bíróság nem találja alaposnak, szükségképpen meg kell vizsgálnia és el kell bírálnia a másodlagos kereseti kérelmet. Az Alkotmánybíróság e körben megállapította azt is, hogy ez a megközelítés következik a régi Pp. 3. § (2) bekezdéséből, mely szerint a bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, továbbá a régi Pp. 213. § (1) bekezdéséből, miszerint az ítéletben foglalt döntésnek ki kell terjednie a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelemre. A régi Pp. 215. § (1) bekezdése értelmében pedig a bíróság döntése nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetve az ellenkérelmen. {24/2018. (XII. 28.) AB határozat, Indokolás [19]-[20]}

III.C.1.5. *Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen olyan bírósági hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.*

III.C.1.6. A 38/G/1992. AB határozatban az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy „a jogorvoslathoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez, vagy ugyanazon szervben belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége”.

III.C.1.7. Az Alkotmánybíróság több határozatában is kiemelte, hogy nem minden eljárási szabálysértés vezet automatikusan a Kúria által felülvizsgált bírósági határozatok hatályon kívül helyezéséhez. A régi Pp. széleskörű mérlegelési lehetőséget biztosít a Kúriának az alsóbb fokú bíróságok által a döntéshozatalt megelőzően elkövetett eljárásjogi szabálysértés(ek) súlyának megítélésére, azonban csak egy már lefolytatott eljárás és ennek alapján meghozott döntés vonatkozásában mérlegelhető az a kérdés, hogy egy esetleges eljárási jogszabálysértés az ügy érdemi megítélését befolyásolhatta-e, és ha igen, milyen mértékben. Amennyiben viszont az eljárási jogszabálysértés éppen abban áll, hogy az eljárást le sem folytatták, az a jogorvoslathoz való alapjog sérelmét eredményezi. {3064/2014. (III. 26.) AB határozat [20] bekezdés}

III.C.2.1. Az Abtv. 27 §-nak indoka ezen rendelkezés kapcsán:

III.C.2.2. Az alkotmányjogi panasz 2. pontjában részletezettek szerint az indítványozók felperesként egymáshoz képest több, egymással eshetőleges viszonyban lévő kereseti kérelmet terjesztettek elő a munkaügyi perben. Ennek lényege – egyszerűsítve – az volt, hogy az elsődleges kereseti kérelmének eredménytelensége esetén kéri a további jogcímek szerinti másodlagos, illetőleg a további kereseti kérelmek elbírálását, illetőleg ennek megfelelően a bírói szolgálati idő kezdő időpontjának megállapítását a keresetben írtak szerint, továbbá az ezen alapuló illetmény-különbözet megfizetésére kötelezését az alperesnek.

Az elsőfokon eljáró bíróság az elsődlegesen előterjesztett – az egyenlő bánásmód követelményének megsértésén alapuló - kereseti kérelem kapcsán hozott ítéletet. Az elsőfokú bíróságnak erre tekintettel a másodlagos és a további kereseti kérelmekről, mint eshetőleges kereseti kérelemről nem kellett döntést hoznia. Ennek ellenére megállapítást tett arra is, hogy a kereset az Mt. 7. § (1) bekezdése alapján is megalapozottnak ismerhető el.

Mivel az elsőfokú bíróság az egyenlő bánásmód követelményének megsértését megállapította, rögzíthető, hogy az elsődleges kereseti kérelemnek helyt adott. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése jogcímén előterjesztett kereseti kérelemnek történő helyt adásra tekintettel a joggal való visszaélés jogcímén előterjesztett kereseti kérelem az elsőfokú bíróság részéről érdemben nem kerülhetett elbírálásra. Az indítványozók utalnak arra, hogy a bíróságok e körben a bizonyítási teherről és kötelezettségről a feleket nem tájékoztatták, illetőleg az indítványozók bizonyítási indítvánnyal e körben nem éltek. Hangsúlyozandó, hogy bizonyítás felvételére nem került sor a joggal való visszaélés körében, ugyanúgy, mint a további jogcímek tekintetében sem.

E körben a másodfokú bíróság pusztán tényként rögzítette, hogy ezen jogcím sem állapítható meg, mivel nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az alperes visszaélésszerűen nem adott helyt a indítványozók újbóli besorolási kérelmének. E körben külön kiemelnénk, hogy a másodfokú bíróság mindvégig abból a Kúria által is tévesnek minősített alapállásból indult ki, hogy nincs jogszabályi lehetőség a besorolás utólagos módosítására, így nyilvánvalóan ebből a szempontból sem volt szüksége, illetve indoka az egyéb kérdések érdemi vizsgálatának.

Az indítványozók utalnak arra, hogy a Kúria joggal való visszaélés tilalmának megsértésével kapcsolatos munkaügyi perekben felmerülő egyes kérdésekről szóló 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 3. pontja szerint a több jogcímre történő egyidejű hivatkozás esetén a bizonyítási eljárás során nem a kereseti kérelem sorrendjében előadottak határozzák meg a jogellenességi okok vizsgálatát. Előbb a tételes jogszabályba ütközés, majd – amennyiben diszkriminációra történő hivatkozás is volt – az előbbi alaptalansága esetén az egyenlő bánásmódról és az

esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi XXV. tv. (Ebkvt.) szerinti bizonyítás lefolytatását követően, az emiatti megalapozatlanság megállapítása után van lehetőség az általános magatartási követelmények: a joggal való visszaélés, az együttműködési kötelezettség, a jóhiszeműség és a tisztességes eljárás követelménye megsértésének vizsgálatára.

Az 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény indokolásának 3. pontjában a Kúria kifejtette: munkaügyi perekben az indítványozók igényeik alátámasztására keresetlevelében gyakran több jogcímet is megjelöltek. Az anyagi jogszabályok megsértésén túl egyben az egyenlő bánásmód követelményének sérelmét, joggal való visszaélést, az együttműködési kötelezettség, a jóhiszeműség és a tisztességes eljárás követelményének a megsértését is állítja. Nem mindig ebben a sorrendben... A különböző jogcímek esetén azonban eltérőek a bizonyítás szabályai... Ezért a pergazdaságossági szempontokon túl a célszerűség is indokolja a bizonyítás sorrendjének a meghatározását, amely a fél álláspontjától eltérő is lehet. A tételes jogszabályba ütközés megállapíthatósága esetén ugyanis szükségtelen a diszkrimináció és a joggal való visszaélés körében a bizonyítás lefolytatása, míg a diszkrimináció vizsgálatának azért kell a joggal való visszaélését megelőznie, mert a kettő egyidejű megállapítása kizárja egymást: a hátrányos megkülönböztetés megállapíthatósága esetén a joggyakorlás nem lehet visszaélésszerű, mivel az előbbi formálisan sem jogszerű.

III.C.2.3. A Kúria az Mfv.II.10.164/2019/4. ítélet [12] bekezdésében ismertette, hogy az indítványozók keresetük jogalapjaként az Ebktv. 8. § o) pontjára, illetőleg a 8. § t) pontjára hivatkoztak, illetve hogy keresetük további jogalapjaként az Mt. 7. §-a szerinti joggal való visszaélés tilalmát is megjelölték az indítványozók. A kúriai ítélet figyelmen kívül hagyta azonban, hogy az indítványozók kereseti kérelmük jogcímeiként az alkotmányjogi panaszban megjelölt jogszabályhelyekre is hivatkoztak.

Az indítványozók hangsúlyozzák: a Bjt. 22. § (1) bekezdése értelmében a bírói szolgálati jogviszonyok esetében is alkalmazandó Mt. 6. § (2) bekezdése szerinti, a jóhiszeműség és a tisztesség elvének megfelelő eljárásra vonatkozó magatartási követelmény megsértése az 5/2017. (XI. 28.) KMK vélemény 3. pontja értelmében is önálló jogcímnak minősül, amelyet az egyenlő bánásmód követelményének megsértésétől, illetőleg a joggal való visszaélés jogcímétől függetlenül vizsgálni kell.

A Kúria az Mfv.II.10.164/2019/4. Számú ítéletében megállapította, hogy a másodfokú bíróság érdemben vizsgálta az egyenlő bánásmód és a rendeltetésellenes joggyakorlás jogszabályi rendelkezéseinek megsértését.

III.C.2.4. A Kúria azonban nem vette figyelembe az indítványozók által további jogcímeiken előterjesztett kereseteket. A másodlagos, illetőleg a további kereseti kérelmek a teljes eljárás során nem képezték az érdemi vizsgálat tárgyát. Azokra bizonyítást a bíróság nem vett fel, az alperes nyilatkozataiban ezen kereseti kérelmek jogalapjára érdemi előadást nem tett. Az indítványozók álláspontja szerint ezért a Kúria a perbe vitt jogaik érdemi vizsgálatát lehetetlenítette el az Mfv.II.10.164/2019/4. számú ítéletével.

III.C.2.5..Az indítványozók álláspontja szerint a régi Pp. 275. § (4) bekezdése értelmében a Kúriának lehetősége lett volna visszarendelni az eljárást arra a szintre, ahol a felek érdemi jogvitát folytathattak volna a további kereseti kérelmekről, illetve ahol a bizonyítást le kellett volna folytatni. Mivel nem álltak rendelkezésre a Kúriának a régi Pp. 275. § (4) bekezdése szerint a döntéshez szükséges tények, a Kúriának új eljárás lefolytatására kötelezés mellett kellett volna hatályon kívül helyeznie az elsőfokú ítéletet is, amennyiben elfogadjuk, hogy az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem állapítható meg. A Kúria eljárása következtében az indítványozó álláspontja szerint az egyenlő bánásmód követelményének a

megsértésére alapított elsődleges kereseti kérelmen túlmenően a további kereseti kérelmek vonatkozásában érdemi bírósági határozat nem született.

III.C.2.5. A fentieken túlmenően a Kúria döntése az indítványozókat a jogorvoslathoz való jogától is elvonta. Az indítványozók több kereseti kérelméből csak az egyik jogcímen előterjesztett képezte az érdemi döntés tárgyát, Az indítványozók részéről azonban igény merült volna fel az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére alapított kereseti kérelmén túlmutató további kereseti kérelmeinek több (az első- és másodfokú bíróság, illetőleg szükség esetén a Kúria, mint felülvizsgálati) bíróság általi vizsgálatára. Amennyiben az eljárási jogszabálysértés abban áll, hogy az eljárást le sem folytatták, az a jogorvoslathoz való alapjog sérelmét eredményezi, az Alkotmánybíróság fentiekben ismertetett gyakorlata értelmében.

Mindezek alapján, egybevetve az ügy körülményeit az idézett alkotmánybírósági gyakorlattal és az alkotmányos alapvetésekkel, sérült az indítványozóknak az Alaptörvényben foglalt tisztességes eljáráshoz való joga, továbbá a jogorvoslathoz való joga, továbbá a Kúria ítélete sérti az alapvető jogok megkülönböztetés nélküli biztosításához való jogot is.

Paks, 2020. március 30.

